

УДК 159.9.072:159.923.2

Данченко Іван Володимирович,

аспірант

Інституту психології імені Г. С. Костюка НАПН України

Київ, Україна

Danchenko Ivan

Postgraduate Student

G. S. Kostiuk Institute of Psychology of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine

Kyiv, Ukraine

ORCID: 0009-0002-8305-7637

[https://doi.org/10.60022/4\(s\)-12-GF](https://doi.org/10.60022/4(s)-12-GF)

МЕТОДИКИ ДОСЛІДЖЕННЯ ДІАЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

RESEARCH METHODS FOR DIALOGICAL COMPETENCE OF PERSONALITY

Анотація. У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз діагностичного інструментарію, призначеного для комплексного емпіричного дослідження діалогічної компетентності особистості. З позицій психогерменевтичного, діалогічного та наративного підходів діалогічну компетентність обґрунтовано як комплексний динамічний феномен, що сприяє продуктивній взаємодії особистості із собою та світом. Показано, що структура поняття охоплює як внутрішній, так і зовнішній виміри буття людини, які при цьому знаходяться у динамічній синергійній взаємодії. Зазначено, що в умовах глобальних соціокультурних криз, хронічного стресу та воєнних конфліктів, а також екзистенційної невизначеності та особистісної ізоляції, коли звичні патерни взаємодії часто руйнуються або перестають бути продуктивними, діалогічна компетентність постає одним з кореневих і інтегральних ресурсів для адаптивного справляння та індивідуальної і сімейної саморегуляції. Проаналізовано наявний у сучасній психологічній науці дефіцит єдиної структурно-змістової моделі досліджуваного феномену. Охарактеризовано релевантні психодіагностичні інструменти, проведено порівняльний аналіз і розкрито їхні психометричні можливості та специфіка практичного застосування. Запропоновано принципи можливого комплексного методологічного дизайну дослідження, який гармонійно поєднує кількісний та якісний підходи. Доведено, що синтез відповідних інструментів сприяє найбільш валідній, об'єктивній, репрезентативній оцінці потенціалу діалогічної компетентності особистості як системи, яка здатна зберігати власну цільність та автономію і гнучко взаємодіяти з мінливим соціокультурним середовищем в умовах сучасних викликів.

Ключові слова: діалог, діалогічна компетентність, внутрішній діалог, діалогічне Я, психологічна діагностика, інтерсуб'єктивність, психологічна герменевтика.

Abstract. The article carries out a theoretical and methodological analysis of diagnostic tools intended for a comprehensive empirical study of the dialogic competence of an individual. From the standpoints of psychohermeneutic, dialogic, and narrative approaches, dialogic competence is substantiated as a complex dynamic phenomenon that facilitates productive interaction of an individual with themselves and the world. It is shown that the structure of the concept encompasses both internal and external dimensions of human existence, which at the same time are in a dynamic synergistic interaction. It is noted that under the conditions of global socio-cultural crises, chronic stress, and military conflicts, as well as existential uncertainty and personal isolation,

Copyright © The Author(s). This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

when habitual interaction patterns are often destroyed or cease to be productive, dialogic competence emerges as one of the root and integral resources for adaptive coping and individual and family self-regulation. This potential helps individuals maintain psychological stability and re-establish a sense of meaning amid ongoing destabilization. The current deficit in modern psychological science of a single structural-conceptual model of the phenomenon under study is thoroughly analyzed, emphasizing the fragmented nature of existing approaches. Psychodiagnostic instruments of quantitative measurement are characterized, a comparative analysis is conducted and their psychometric capabilities and specificity of practical application are disclosed. Special attention is paid to how these tools measure both internal self-reflection and external dialogic orientation. The principles of a possible comprehensive methodological research design, which harmoniously combines quantitative and qualitative approaches, are proposed. Such a unified empirical framework allows for a multi-layered investigation of the subject. It is proven that the synthesis of appropriate tools contributes to the most valid, objective, representative assessment of the potential of dialogic competence of an individual as a system capable of maintaining its own integrity and autonomy and flexibly interacting with a changing socio-cultural environment under the conditions of modern challenges.

Keywords: *dialogue, dialogical competence, internal dialogue, dialogical Self, psychological diagnostics, intersubjectivity, psychological hermeneutics.*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку психологічної науки характеризується виразною тенденцією до зміщення парадигмальної домінанти: від монологічно-індивідуалістичних моделей до діалогічно-поліфонічних концепцій особистісного світу. Фокус досліджень дедалі частіше тяготеє до здатності особистості не просто індивідуально адаптуватися до мінливого соціокультурного середовища, а і вибудовувати з ним глибокі, осмислені та гнучкі зв'язки — усвідомлюючи і буттєво реалізуючи себе як органічну частину цілого. Тим більшої гостроти проблематика набуває в епоху глобальних криз, соціальних потрясінь, воєнних конфліктів тощо — коли звичні комунікативні канали руйнуються, послаблюються, і кожна людина так чи інакше постає перед необхідністю справлятися з хронічним стресом, невизначеністю, кризою розуміння себе та інших, асиметрією досвіду тощо. У такому контексті діалогічна компетентність особистості (далі — ДК) може розглядатися як інтегральний психологічний феномен, який сприяє інтеграції та творчому спрямуванню внутрішніх та зовнішніх ресурсів людини для продуктивної адаптації, взаємодії, подолання тощо.

З позицій психогерменевтичного підходу «діалогічна компетентність» розглядається не просто як набір технічних комунікативних навичок — таких як активне слухання чи вміння домовитися, — але як складна, багаторівнева система перш за все персональних передумов, ціннісно-сміслових орієнтацій і когнітивно-емпатійних умінь особистісного розуміння. Вона забезпечує продуктивну, взаємодію як із зовнішнім Іншим (партнером, членом родини, соціумом); так і з самим собою, і у тому числі «внутрішніми Іншими» — власними субособистісними інстанціями, інтроектами, досвідами, переживаннями тощо. Високий рівень розвитку ДК суттєво допомагає особистості утримувати свою цілісність, уникаючи монологічних крайнощів від симбіотичного злиття до екзистенційної ізоляції.

Попри високу затребуваність теми діалогу у практичній психології — зокрема у сфері терапевтичного та сімейного консультування, вирішення

міжособистісних конфліктів, переговорних контекстах тощо — у науковому дискурсі спостерігається дефіцит емпіричних досліджень з даної теми. З одного боку, існує глибока теоретична розробка філософії діалогу та діалогічних психологічних практик; з іншого — очевидний брак валідного диференційованого методологічного та методичного інструментарію для обґрунтованого діагностичного вимірювання. Більшість наявних психодіагностичних методик оцінюють здебільшого окремі комунікативні якості або рівень загальних рефлексивних здібностей особистості, залишаючи поза увагою внутрішню специфіку смислової та поліфонічної природи діалогу (і особистості як такої). То ж розробка методологічного дизайну та систематизація методичного арсеналу досліджень діалогічної компетентності особистості є актуальним науково-теоретичним та практичним завданням сучасної психології.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні витоки вивчення діалогічної природи людини закладені у фундаментальних працях представників діалогічної філософії — насамперед М. Бубера та М. Бахтіна — та деяких інших суміжних наук. М. Бубер у класичній праці «Я і Ти» [1] протиставив два фундаментальні модуси людського буття: онтологічний діалог «Я-Ти», що ґрунтується на взаємному визнанні, відкритості та безпосередній зустрічі особистісно-смісловим самопроявом; та утилітарний модус «Я-Воно», орієнтований на об'єктивацію і скоріше функціональну взаємодію зі світом, іншими та самим собою. У свою чергу М. Бахтін розробив концепцію поліфонічності та багатоголосості свідомості, показавши, що людське мислення за своєю суттю завжди є реплікою у незавершеному діалозі, яка народжується та існує у просторі між власною свідомістю та свідомістю іншої людини.

У психологічну площину ці ідеї були блискуче трансформовані зокрема голландським дослідником Г. Германсом, автором теорії «Діалогічного Я» (Dialogical Self Theory). Г. Германс запропонував [2] розглядати особистість як динамічну структуру просторових та часових Я-позицій (I-positions).

Ці позиції можуть бути як внутрішніми (Я-Батько, Я-Професіонал, Я-Дитина та ін.), так і зовнішніми (мій чоловік, мій колега, мій опонент та ін.), інтеріоризованими у внутрішній простір свідомості та підсвідомості людини її минулим досвідом. Між цими позиціями відбуваються складні діалогічні відношення: голоси позицій можуть узгоджуватися, конфліктувати, критикувати один одного, утворювати психодраматичні союзи тощо. Подальший розвиток цієї концепції, зокрема, у працях польського психолога П. Олесь [3] дозволив операціоналізувати внутрішню діалогічність (я здатність людини до діалогічної якості взаємодії) та виділити конкретні типи внутрішньоособистісної діалогової активності.

У вітчизняній психологічній школі теоретичним підґрунтям для розуміння діалогічної компетентності може розглядатися психогерменевтичний підхід, розроблений Н. В. Чепелевою [4] та її колегами. У межах цього підходу особистість розглядається як суб'єкт-інтерпретатор життєвого досвіду, а сам процес розуміння та саморозуміння має виражену діалогічну та наративну природу. Через оптику психогерменевтичного підходу, діалогічна компетентність забезпечує здатність особистості сприймати та свідомо «перезбирати», сенсово «перекодовувати» життєві події — у тому числі травматичні, суперечливі, напівусвідомлювані та ін. — у той чи інший зв'язний, осмислений наратив (самоопис). Також чималий внесок у розробку теми діалогічної психології, зокрема інтерсуб'єктивних та міжособистісних аспектів діалогу, зробив інший вітчизняний дослідник Г. В. Дяконов [5], який досліджував онтологію діалогічного спілкування і його супутні аспекти.

Мета статті. Метою статті є теоретико-методологічний розгляд та аналіз наявного методичного інструментарію дослідження різних аспектів діалогічної компетентності особистості для подальшого емпіричного вивчення та концептуалізації феномену.

Виклад основного матеріалу. На сьогодні у психологічній науці не артикульовано єдиної структурно-змістової моделі «діалогічної компетентності», що залишається одним із пріоритетних завдань даного напрямку. Зазвичай дослідники виокремлюють різноманітні компоненти феномену, вагомі для контексту своїх досліджень. Зокрема: зовнішній (комунікативний) і внутрішній (внутрішньо-діалогічний) виміри ДК; рефлексивність; емпатійність; емоційна грамотність; комунікативні психотехніки, вміння та навички (напр., активного слухання); ціннісні настанови та орієнтації тощо. Деякі зосереджуються більше на внутрішньому вимірі ДК — рефлексії, саморегуляції, аутоемпатії, розрізненні інтрапсихічних феноменів і взаємодії субособистісних інстанцій тощо. А хтось більше на зовнішньому — міжособистісна комунікація, педагогічна діяльність, вміння вислухати, зрозуміти, підтримати іншого, вирішення конфліктів, ведення перемовин тощо. Але повноцінний розгляд феномену ДК передбачає відмову від лінійного, моновимірного

бачення на користь системно-діалектичного. І оскільки предмет даного наукового інтересу розгортається одночасно у двох площинах — інтрапсихічній (внутрішній діалог) та інтерпсихічній (міжособистісна взаємодія), — то і методологічне бачення, і практично-методичний арсенал мають бути відповідно диференційованими та збалансованими.

Зазначимо, що аналіз усього спектру наявного методичного арсеналу, який може використовуватися при розгляді і діагностиці ДК, виходить за межі можливостей даної статті. Втім, розгляд деяких вітчизняних і просто менш поширених джерел в контексті даної теми виявляє цікаві напрацювання, що можуть бути релевантними для таких досліджень. І сприяти подальшому виробленню як самої структурно-змістової моделі, так і комплексного діагностичного інструментарію для науково-емпіричних і практично-прикладних досліджень. Далі буде розглянуто деякі з них.

1. *«Шкала внутрішньої діалогової активності» (ШВДА) П. Олесь [3].* Даний інструмент надає додаткові можливості для діагностики інтрапсихічного виміру діалогічної компетентності. Спираючись на теорію Г. Германса, П. Олесь розробив опитувальник, який вимірює не просто факт наявності «внутрішнього мовлення», а специфічну схильність особистості свідомо розгортати діалоги між різними внутрішніми Я-позиціями. Психометрична структура ШВДА після адаптації та факторизації традиційно представлена трьома факторами, кожен з яких відображає унікальний аспект внутрішнього діалогу. Перший фактор — «чиста діалогова активність»: відображає природну, спонтанну схильність людини обговорювати життєві події з самим собою, зважувати аргументи, програвати майбутні розмови тощо; це показник розвиненої «рефлексивної тканини» свідомості. Другий фактор — «внутрішній світ»: фіксує використання внутрішнього діалогу як ресурсного простору, джерела творчості, самопідтримки та заспокоєння. Третій фактор — «внутрішній конфлікт»: вказує на конфронтаційні форми внутрішньої розмови, коли голоси субособистостей не чують один одного, а постійно звинувачують, призводячи до румінацій та психологічного тупика. Для дослідника діалогічної компетентності ШВДА забезпечує відповідну диференціацію: високі показники за першими двома факторами свідчать про конструктивний потенціал ДК; тоді як домінування третього фактора часто вказує на «задачну нерухомість» та потребу в психологічній інтервенції (або терапевтично трансформованій самоінтервенції).

2. *Інтерсуб'єктно-діалогічний опитувальник «Надія» Г. В. Дяконова [6].* Якщо методика П. Олесь спрямована радше «всередину», то опитувальник Г. В. Дяконова постулює установчу рамку ставлення до діалогу як до екзистенціальної цінності. Інструмент розроблено у руслі інтерсуб'єктивної парадигми, де діалог мислиться не як обмін інформацією, а як особистісний простір спільного буття та взаємного відкриття смислів. Методика вимірює рівень

спрямованості особистості на справжнє, глибоке розуміння іншої людини, готовність відмовитися від егоцентрично-маніпулятивних стратегій комунікації. Опитувальник «Надія» дозволяє оцінити екзистенційну готовність суб'єкта до діалогу «Я-Ти» (за М. Бубером), виявляючи: (1) рівень довіри до світу, (2) емпатійної налаштованості та (3) прагнення до спільного наративного конструювання дійсності.

3. *«Методика діагностики інтерсуб'єктності» М.М. Наконечної* [7]. Поняття інтерсуб'єктності відображає такий вимір міжособистісної взаємодії, який при цьому спрямований на актуалізацію внутрішнього потенціалу кожного з учасників. У процесі чого, з одного боку, відбувається прояв та підсилення індивідуальної суб'єктності, а з другого, шукається баланс між емпатійним баченням-прийняттям іншого та власною самореалізацією у спілкуванні. Автор виділяє чотири макро-фактори (та структуру субшкал): розуміння людей та особисте натхнення; спілкування і взаємодія; врахування суб'єктної позиції іншого; чути інших та бути почутим. У контексті ДК цей інструмент цікавий зокрема і тим, що визнає та фіксує здатність визнавати іншу людину як суб'єкта, що є центральним критерієм діалогічності взаємодії у філософській та психологічній традиції Діалогу.

4. *Опитувальник менталізації MZQ (україномовна адаптація Турецької і Кунікевич)* [8]. З перспективи теоретичного підходу Е. Бейтмана та П. Фонагі «менталізація» розуміється як процес осмислення власної поведінки та вчинків інших людей через призму інтенціональних психічних станів — прагнень, емоцій та переконань. Емпіричні

дослідження підтверджують безпосередній зв'язок між цим конструктом та психологічним благополуччям людини. Відповідно, дефіцит здатності до менталізації традиційно поєднується з підвищеною вірогідністю психопатології, зниженням адаптаційного потенціалу особистості, зростанням рівня дистресу тощо. Для практичної оцінки застосовується опитувальник MZQ (розробка В. Гаузберга та ін.), який продемонстрував високу надійність і наразі адаптований не тільки на українській, а й на італійсько-та іспанськомовних вибірках.

5. *Психодіагностична методика оцінювання рівня і структури емоційного інтелекту особистості (MEI), україномовна адаптація Барко В* [9]. На думку авторів, «емоційний інтелект» (EI) — це здатність людини до усвідомлення, прийняття та регуляції емоційних станів і почуттів як інших людей, так і своїх власних; при цьому структурно виділяються два ключові виміри: внутрішньоособистісний та міжособистісний. EI розглядається перш за все як механізм регуляції інтрапсихічної та інтерактивної діяльності людини, який передбачає розуміння емоційного фону співрозмовників та управління власною поведінкою для досягнення свідомих цілей шляхом саморегуляції. Головною ж задачею емоційного інтелекту вбачається якісна трансформація та еволюція емоційної і загалом особистісної сфери суб'єкта, яка забезпечується двома групами засобів: внутрішніми (емоційний потенціал, що акумулюється завдяки життєвому досвіду) та зовнішніми (операційно-технічні навички, які цілеспрямовано формуються у процесі тренінгової підготовки). Україномовна адаптація передбачає 7

Таблиця 1

Назва методики	Дослідницький фокус	Ключові діагностичні параметри	Методологічні переваги та обмеження
«Шкала внутрішньої діалогової активності» П. Олеся	Інтрапсихічний простір свідомості, динамічна структура Я-позицій.	Чиста діалогова активність, ресурсність внутрішнього світу, внутрішній конфлікт.	Переваги: точна диференціація конструктивних і деструктивних форм внутрішнього діалогу. Обмеження: висока суб'єктивна чутливість до актуального емоційного стану.
Опитувальник «Надія» Г.В. Дяконова	Ціннісно-установч а спрямованість на інтерсуб'єктну взаємодію.	Діалогічна налаштованість, емпатійне розуміння, визнання суб'єктності Іншого.	Переваги: глибокий екзистенційний вимір оцінки комунікації. Обмеження: ризик прояву соціальної бажаності відповідей.
«Методика діагностики інтерсуб'єктності» М.М. Наконечної	Інтерсуб'єктність особистості.	Розуміння людей та особисте натхнення; спілкування і взаємодія; врахування суб'єктної позиції іншого; чути інших та бути почутим.	Переваги: структура (субшкали), економічність, суб'єкт-суб'єктність. Обмеження: орієнтація на юнацький вік, ситуативність відповідей.
Опитувальник менталізації MZQ	Дефіцити менталізації, здатність до саморефлексії.	Відмова від менталізації; Непевність у менталізації; Психічна еквівалентність; Регуляція емоцій.	Переваги: компактність, теоретична валідність. Обмеження: однобічність, брак інтерсуб'єктивного виміру, ситуативність.
Психодіагностична методика оцінювання рівня і структури емоційного інтелекту особистості (MEI)	Ступінь сформованості емоційного інтелекту.	Інтрапсихічний та інтерпсихічний контури EI; Усвідомлення — керування — самомотивація.	Переваги: психометрична надійність, збалансованість. Обмеження: ригідність формулювань, симптоматичність, суб'єктивізм.

Джерело: сформовано автором

шкал ЕІ: 1 — усвідомлення своїх емоцій і почуттів, 2 — управління своїми емоціями та почуттями, 3 — усвідомлення емоцій і почуттів інших, 4 — управління емоціями та почуттями інших, 5 — внутрішньо особистісний аспект, 6 — міжособистісний аспект, 7 — інтегральний індекс.

Для наочності порівняння та систематизації, наведемо порівняльну характеристику розглянутих інструментів (див. Таблиця 1):

Окрім кількісних, зазначимо також *якісні наративно-герменевтичні методи*, релевантні для дослідження діалогічної компетентності особистості. Оскільки діалог за своєю суттю є живою та у великій мірі контекстуальною тканиною людського буття, його вивчення не може обмежуватися лише стандартизованими тестами. Зокрема, психогерменевтичний підхід Н. В. Чепелевої [4] передбачає звернення до наративного методу, де діалогічна компетентність виявляє себе безпосередньо у процесі породження смислів та інтерпретації життєвих подій — у екзистенціальному діалозі з ними, а також іншими і самим собою в них.

Одним з перших тут варто зазначити напівструктуроване інтерв'ю, зорієнтоване на актуалізацію внутрішньої «багатоголосості» особистості. Методологічний дизайн такого інтерв'ю передбачає занурення респондента у відтворення ситуацій екзистенційного виклику: обговорення складних життєвих виборів, ситуацій моральних дилем, досвіду переживання кризи чи раптової зміни життєвого контексту (наприклад, досвіду очікування рідної людини з фронту) тощо. Під час аналізу транскриптів такого інтерв'ю дослідник фіксує не просто зміст відповідей, а специфічні наративні маркери діалогічності. До таких маркерів можуть належати: наявність альтернативних точок зору в самоописі («з одного боку... але з іншого...»), здатність давати відповідь «внутрішньому Іншому» (зокрема чути позицію партнера навіть за його відсутності), рівень інтеграції внутрішніх суперечностей, наявність сформованої метапозиції (позиції внутрішнього спостерігача), яка дозволяє особистості координувати власні голоси без впадання у деструктивний конфлікт, тощо.

Іншим цікавим інструментом якісного дослідження у руслі діалогічного підходу є метод Internal Multi-Actor Performance (IMAP). Його процедура

[10] призначена для покрокового відстеження механіки та динаміки внутрішнього діалогу респондента. Під час проходження методики учаснику пропонується виокремити ключові внутрішні фігури або «голоси», що залучені до поточної життєвої ситуації, та послідовно надати їм слово у наративній формі. Дослідник отримує можливість зафіксувати живий рух смислоутворення за класичною діалектичною схемою: формування вихідної тези (перша Я-позиція), актуалізація антитези (опонуюча Я-позиція), розгортання їхньої взаємодії, і нарешті, вихід на рівень синтезу або метапозиції. Метод IMAP має велику практичну цінність, оскільки дозволяє фіксувати процесуальні аспекти діалогічної компетентності — те, як саме людина трансформує свій самоопис у реальному часі, від статичної «задачної нерухомоті» до динамічного знаходження нових смислових рішень. І може використовуватися і у діагностичних цілях, виявляючи та фіксуючи наявні навички людини через таке екстеріорізоване відтворення.

Висновки та подальші перспективи дослідження. Проведений теоретико-методологічний аналіз дозволяє зробити висновок, що діалогічна компетентність особистості є комплексним феноменом, повноцінна і репрезентативна психодіагностика якого неможлива у межах виключно однієї методичної парадигми. Найбільш продуктивним є системний, інтегральний методологічний дизайн, що поєднує стандартизований кількісний інструментарій (напр., вимірювання рівнів внутрішньої діалогової активності за П. Олесем та ін.) із якісними, наративно-герменевтичними процедурами (напр., напівструктуровані інтерв'ю та ін.). Таке поєднання забезпечує об'ємне, стереоскопічне бачення особистості як поліфонічної живої системи, здатної зберігати стійкість та породжувати нові смисли у діалогічному просторі життєвої взаємодії. Перспективою подальшої дослідницької роботи у цьому напрямі є повноцінний аналіз, відбір та інтеграція інструментарію у єдину методику вимірювання рівня розвитку ДК, виходячи з відповідної теоретичної структурно-змістової моделі. А також емпірична верифікація запропонованого комплексного інструментарію на специфічних вибірках (зокрема військовослужбовців та членів їх родин) і розробка таргетованих психологічних тренінгових програм на цій основі.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ

ФІНАНСУВАННЯ: Автори не отримували фінансування для цього дослідження.

ЗАЯВА ПРО ДОСТУПНІСТЬ ДАНИХ: Не застосовується.

КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ: Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів.

Список використаних джерел

1. Бубер М. Я. і Ти / пер. з нім. В. Терлецького. Київ : Дух і Літера, 2012.
2. Hermans H. J. M. The Dialogical Self: Toward a Theory of Personal and Cultural Positioning // Culture & Psychology. 2001. Vol. 7, No.3.
3. Oleś, P.K. & Oleś, M. (2006). How to measure dialogical internal activity: Proposition of a new scale. Poster presented during The 4th International Conference on the Dialogical Self. University of Minho, Braga, Portugal, 1–3 June 2006.
4. Проблеми психологічної герменевтики / за ред. Н. В. Чепелевої. Київ : Міленіум, 2004.
5. Дьяконов Г. В. Психологія діалогу: гіпотези емпіричного дослідження / Г. Дьяконов // Психологія і особистість. — 2015. — № 2, ч. 2.
6. Дьяконов Г. В. Інтерсуб'єктні методи оцінювання психології особистості : навчальний посібник для вищої школи. Кіровоград : Лисенко В. Ф., 2012.
7. Наконечна М. М. (2019). Створення та стандартизація «Методики діагностики інтерсуб'єктивності». Психологічний часопис, 5(3), 55–73.
8. Турецька Х. І., Кунікевич Б. І. Україномовна адаптація опитувальника менталізації на неклінічній вибірці. Habitus. 2020. No. 17. P. 131.
9. Барко В. І. Українськомовна адаптація опитувальника рівня і структури емоційного інтелекту з метою психологічного добору поліцейських / В. І. Барко, В. П. Остапович, П. С. Олешко. Психологічний часопис. 2019. № 3. С. 9–25.
10. Gkantona, G. (2023). My Inner World: Analyzing the Client's Self-Dialogicality with the Method of Internal Multi-Actor Performance. Journal of Constructivist Psychology, 36(3), 401–419.

References

1. Buber, M. (2012). Ya i Ty [I and Thou] (V. Terletskyi, Trans.). Dukh i Litera. (Original work published in German).
2. Hermans, H. J. M. (2001). The Dialogical Self: Toward a Theory of Personal and Cultural Positioning. Culture & Psychology, 7(3), 243–274.
3. Oleś, P.K. & Oleś, M. (2006). How to measure dialogical internal activity: Proposition of a new scale. Poster presented during The 4th International Conference on the Dialogical Self. University of Minho, Braga, Portugal, 1–3 June 2006.
4. Chepeleva, N. V. (Ed.). (2004). Problemy psikhologichnoi hermenevtyky [Problems of psychological hermeneutics]. Milenium.
5. Diakonov, H. V. (2015). Psykholohiia dialohu: hipotezy empyrychnoho doslidzhennia [Psychology of dialogue: hypotheses of empirical research]. Psykholohiia i Osobystist [Psychology and Personality], (2, Pt. 2), 26–42.
6. Diakonov, H. V. (2012). Intersubiekttni metody otsiniuvannia psikhologii osobystosti: navchalnyi posibnyk dlia vyshchoi shkoly [Intersubjective methods of assessing individual psychology: a textbook for higher education]. Lysenko V. F.
7. Nakonechna, M. M. (2019). Stvorennia ta standartyzatsiia «Metodyky diahnostyky intersubiekttnosti» [Development and standardization of the «Intersubjectivity Diagnostic Technique»]. Psykholohichni Chasopys [Psychological Journal], 5(3), 55–73.
8. Turetska, K. I., & Kunikeych, B. I. (2020). Ukrainomovna adaptatsiia opytuvalnyka mentalizatsii na neklinichnii vybyrtsi [Ukrainian adaptation of the mentalization questionnaire on a non-clinical sample]. Habitus, (17).
9. Barko, V. I., Ostapovych, V. P., & Oleshko, P. S. (2019). Ukrainskomovna adaptatsiia opytuvalnyka rynia i struktury emotsiinoho intelektu z metoiu psikhologichnoho doboru politseiskykh [Ukrainian adaptation of the questionnaire on the level and structure of emotional intelligence for the purpose of psychological selection of police officers]. Psykholohichni Chasopys [Psychological Journal], (3), 9–25.
10. Gkantona, G. (2023). My Inner World: Analyzing the Client's Self-Dialogicality with the Method of Internal Multi-Actor Performance. Journal of Constructivist Psychology, 36(3), 401–419.